

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิเคราะห์ข่าวก๊าดข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะนอกจากจะมุ่งค้นหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์ (ศิริชัย ศิริภาชนะ, 2529) แล้วยังเป็น "การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ" (สุภางค์ จันทวานิช, 2531) ซึ่งหมายถึงการศึกษาแบบเจาะลึกด้วยการอธิบาย และหาข้อเท็จจริงมาแสดงพร้อมทั้งวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจกระบวนการผลิตข่าวก๊าดข่าวของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ตลอดจนโครงสร้างเนื้อหาข่าว และบทบาทหน้าที่ที่ข่าวดังกล่าวได้กระทำในฐานะสื่อมวลชนด้านก๊าดข่าว โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่ได้นำออกอากาศ (Content Analysis) และได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แล้วนำเสนอแบบพรรณาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยมีแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

เพื่อให้เข้าถึงลักษณะของข่าวก๊าดข่าวในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา "ข่าวก๊าดข่าว" โดยมีแหล่งข้อมูลจาก

1. เอกสาร ได้แก่ การศึกษาจากเนื้อหาข่าวก๊าดข่าว และวิดีโอเทป ที่ถูกนำไปอ่านออกอากาศในรอบ 35 วัน นับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง 6 ธันวาคม 2534
2. จากผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ บรรณาธิการฝ่ายข่าวก๊าดข่าว

ผู้สื่อข่าวกีฬา ช่างภาพ ผู้แปลข่าว และผู้อ่านข่าว ซึ่งจะสามารถให้ข้อมูลในส่วนของ การปฏิบัติ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย และแนวทางการพิจารณาตัดสินใจเลือกทำข่าวใน รอบ 35 วัน ดังนี้

2.1 คุณชาญชัย วรรณสุต บรรณาธิการข่าวกีฬาซึ่งเป็นบุตรของนายชาติเชื้อ วรรณสุต ผู้อ่านวารสารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จบการศึกษาทางด้านโทรทัศน์จาก อเมริกา เคยเป็นนักกีฬาว่ายน้ำของมหาวิทยาลัย มีความสนใจด้านกีฬา พอจบการศึกษาก็มา ช่วยคุณพ่อทำที่สถานีฯ จากนั้นได้รับมอบหมายให้มาเป็นบรรณาธิการควบคุมดูแลรับผิดชอบข่าวกีฬา ซึ่งตัวบรรณาธิการข่าวกีฬามีอิสระในเรื่องของเวลาการปฏิบัติงาน

2.2 คุณอนันต์ ศิริมุสิกะ, คุณศิริ สาระผล, คุณวิรัช นุชตะเวช, คุณชรินทร์ คล้ายวงศ์ ผู้สื่อข่าวกีฬา คุณศิริ สาระผล จบการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร วิชาเอกพลศึกษา คุณวิรัช นุชตะเวช จบการศึกษาจากวิทยาลัยพลศึกษารุงเทพ วิชาเอก พลศึกษาเทคโนโลยี สมัครเข้าทำงานที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้รับการบรรจุเข้าทำ งานในตำแหน่งผู้สื่อข่าวกีฬา เพราะเห็นว่ามีความรู้ทางด้านกีฬามาประมาณ 3 ปี นายชรินทร์ คล้ายวงศ์ จบทางด้านการถ่ายภาพจากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ เป็นช่างภาพมาก่อน จากนั้นให้ ทำหน้าที่ผู้สื่อข่าว บางครั้งก็ถ่ายภาพด้วย ทำมาประมาณ 10 ปี

2.3 คุณชาติชัย ศรีสุวรรณ, คุณอมรศักดิ์ ศรีจันทร์เคน, คุณวิเชียร หนองคาย, คุณสรพงษ์ ฌ ป้อมเพชร ช่างภาพกีฬา คุณชาติชัย ศรีสุวรรณ, คุณอมรศักดิ์ ศรีจันทร์เคน จบทางด้านการถ่ายภาพจากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ได้รับมอบหมายให้มา ถ่ายภาพกีฬามาประมาณ 10 ปี คุณวิเชียร หนองคาย เคยเป็นทหารอากาศ ทำหน้าที่ช่างภาพ ต่อมาสมัครพวกรุ่นพี่แนะนำให้มาสมัครที่ช่อง 7 ก็เลยมาสมัคร พอได้ทำก็ลาออกจากทหาร อากาศ ถูกให้มาทำหน้าที่ช่างภาพกีฬา 5 ปี

2.4 คุณเอกชัย นพจินดา ผู้อ่านข่าวกีฬา จบมัธยมศึกษาปีที่ 5 จาก โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ชอบกีฬาเป็นชีวิตจิตใจ จากนั้นมาทำหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาบ้านเมือง ใช้ชื่อนามปากกา "ส.โง่ง" แล้วลาออกมาอยู่หนังสือสามกีฬาราววันก็ยังเขียน โดยใช้นาม ปากกา "ส.โง่ง" เช่นเดิม ต่อมาได้รับการทาบทามให้บรรณาธิการฟุตบอลต่างประเทศทางสถานี โทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จนเป็นที่ชื่นชอบแก่แฟนกีฬาทั่วประเทศ ต่อมาทางสถานีฯ ให้เป็น

ผู้อ่านข่าวกีฬาประจำสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

2.5 คุณจิระศักดิ์ สนิทวารชัย ผู้แปลข่าว จบปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สมัยเรียนเป็นนักกีฬาที่เล่นให้มาท่าข่าวกีฬา ต่อมาให้ทำหน้าที่แปลข่าวกีฬาต่างประเทศด้วย อาศัยความรู้ที่มีจากการเรียนในมหาวิทยาลัยก็สามารถแปลข่าวได้ไม่มีปัญหา ท่ามา 7 ปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องในการทำข่าวกีฬา ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีรวบรวมข้อมูล จาก

1. เนื้อหาของข่าวกีฬาที่ได้ออกอากาศในช่วงภาคข่าวกีฬา เวลา 20.45 น. ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 โดยกำหนดช่วงของการวิจัยระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 6 ธันวาคม 2534 ผู้วิจัยจะดูข่าวกีฬาตั้งแต่เริ่มออกอากาศจนจบแล้วนำมาวิจัย ขณะเดียวกันก็มีการบันทึกเทปหน้าจอโทรทัศน์ ซึ่งบางครั้งภาพอาจจะไม่ชัดเจนเพราะเครื่องบันทึกเทปเกิดขัดข้อง และผู้วิจัยจะไปขอคำอธิบายของสถานีฯ มาประกอบการทำวิจัยด้วย

2. รวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องข่าวกีฬา ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ผู้ให้ข้อมูลหลักและวิธีการเก็บข้อมูล มีดังนี้

2.1 คุณชาญชัย วรรณสุต บรรณาธิการฝ่ายข่าวกีฬา ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อไปก่อนพอดีเจอคุณชาญชัย เลขวัน, เวลา ที่จะไปสัมภาษณ์หาข้อมูลที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ซึ่งคุณชาญชัยให้การต้อนรับพร้อมทั้งให้ข้อมูลถึงการทำงานในฐานะบรรณาธิการฝ่ายข่าวกีฬา และยังพาไปแนะนำให้ผู้ผลิตรายการข่าวกีฬาได้รู้จักกับผู้วิจัย พร้อมกับคุยห้องผลิต และเก็บเอกสารต่าง ๆ และยังบอกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้วิจัยด้วย ทำให้ผู้วิจัยได้รับความสะดวกในการหาข้อมูลเป็นอย่างดี

2.2 คุณอนันต์ สิริมูสิกะ, คุณศิริ สาระผล, คุณวิรัช นุชตะเวช, คุณชรินทร์ คล้ายวงค์ ผู้สื่อข่าว ได้โทรศัพท์ไปหาข้อมูล ขณะเดียวกันก็เจอกันที่สนามกีฬาเวลามาทำข่าวจะคุยกันลักษณะเป็นกันเอง ซึ่งทุกคนก็ให้ข้อมูลโดยผู้วิจัยจะใช้วิธีจดลงในสมุดขณะที่สัมภาษณ์หรือคุย

กัน เราคุยกันแบบพี่, แบบเพื่อน เพราะเจอกันบ่อย

2.3 คุณชาติชัย ศรีสุวรรณ, คุณอมรศักดิ์ ศรีจันทร์เคน, คุณวิเชียร หนองคาย, คุณสรพงษ์ ฌ ป็องเพชร ช่างภาพกีฬา ก็จะใช้วิธีโทรศัพท์ไปหาข้อมูล ขณะเดียวกันก็มาเจอกันที่สนามเวลาพักการแข่งขันก็คุยกันลักษณะเดียวกับผู้สื่อข่าว คุยกันแบบพี่, แบบเพื่อน รู้จักกันมานาน ทุกคนจะให้ข้อมูลเหมือนกัน เพราะลักษณะงานมันเหมือนกัน

2.4 คุณเอกชัย นพจินดา ผู้อ่านข่าวกีฬา ได้โทรศัพท์ติดต่อไปที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สอบถามเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่าคุณเอกชัย จะเข้าช่วงไหน, เวลาไหนบ้าง เพื่อจะไปพบ ก็ได้รับการบริการเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ไปพบคุณเอกชัย ที่สถานีฯ พอมีรายการก็นั่งรอ พอเจ้าหน้าที่ก็ทักทายกันเหมือนเพื่อน เพราะรู้จักกันมานาน นั่งคุยกันข้างนอกห้อง ผู้วิจัยใช้วิธีจดข้อมูลจากคุณเอกชัย ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

2.5 คุณจิระศักดิ์ สนธิวิรัช ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ไปสัมภาษณ์ขอข้อมูล ขณะเดียวกันเจอกันที่สนามกีฬาแห่งชาติคุยกันเหมือนพี่, เหมือนเพื่อนเช่นเดียวกับคนอื่น เพราะรู้จักกันนาน คุยแบบเป็นกันเอง ใช้เวลาคุยกันประมาณ 5-7 นาที มาสนามกีฬาจะทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวอีกตำแหน่ง ผู้วิจัยใช้วิธีจดลงในสมุดเช่นเดียวกับคนอื่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ ได้จากการศึกษาเนื้อหาทั้งหมดของข่าวกีฬาในรอบ 35 วัน มาวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการผลิตข่าว เปรียบเทียบกับทฤษฎี Gatekeeper และ Agenda-Setting ดังนี้

1. บรรณาธิการหรือผู้สื่อข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 มีวิธีการผลิตและการนำเสนอข่าวกีฬาอย่างไร
2. บรรณาธิการหรือผู้สื่อข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ได้ใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาคัดเลือกข่าวกีฬาที่สมควรนำออกอากาศ พร้อมทั้งนี้จะโยงการวิเคราะห์ มาถึงแนวคิดในเรื่องคุณค่าของข่าว (ของ Allan Bell, Galtung และ Ruge) โดยอิง Frame และ Strip ตลอดจนลักษณะโครงสร้างเนื้อหาของข่าวตามแนวคิดของ Van Dijk พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 คน เข้ามาเป็นส่วนเสริมในการประเมินผล

และหาข้อสรุปจากการทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการผลิตข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ต่อไป

3. โครงสร้างเนื้อหาข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เป็นไปในรูปแบบใด

การนำเสนอข้อมูล

1. นำเสนอที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจผลิตข้าวและการเลือกหยิบยกประเด็นปัญหาของบรรณาธิการหรือผู้สื่อข่าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เพื่อนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการอธิบายลักษณะของกระบวนการผลิตข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

2. นำเสนอที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของข้าวกึ่งเปีย ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 อันจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการกึ่งเปียของชาติ เพื่อนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการอธิบายบทบาทหน้าที่ของข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

3. นำเสนอผลสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่มีหลักฐานในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ทั้งข้อมูลที่เป็นเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ "ผู้ให้ข้อมูลหลัก" อย่างครบถ้วน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ในการวิเคราะห์ข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่นำออกอากาศ และวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งทางโทรศัพท์ และไปหาที่ทำงาน รวมทั้งมาเจอกันที่สนามกีฬา ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ทุกคนให้ความร่วมมือเพราะอยู่ในสายข่าวกึ่งเปียด้วยกัน ระเบียบวิธีวิจัยนี้สามารถเข้าถึงเนื้อหาของข่าวกึ่งเปียและบทบาทหน้าที่ของข้าวกึ่งเปียของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 โดยเน้นคุณค่าของข่าว และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก บรรณาธิการข่าวกึ่งเปียถือว่ามียุทธศาสตร์และหน้าที่สำคัญในการพิจารณาข่าว และให้ข้อมูลแก่ผู้สื่อข่าวกึ่งเปียที่จะออกไปทำข่าว ดังนั้นผู้ที่ทำวิจัยเรื่องนี้จะต้องมีความคุ้นเคยและรู้จักกับบรรณาธิการข่าวกึ่งเปียและบุคคลผู้ให้ข้อมูลจึงจะได้ผลต่อการทำวิจัย